

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ

หลักความมั่นคงถือเป็นหลักที่มีความสำคัญต่อการรักษาเอกราชของชาติให้ดำรงอยู่ได้ด้วยความปลอดภัยในด้านอธิปไตย ด้านบูรณภาพแห่งดินแดน ด้านการปกครองประเทศ ด้านความปลอดภัยและความผาสุกของประชาชน รวมตลอดถึงการให้ประเทศดำรงอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้นจำเป็นต้องอาศัยกำลังพลทางทหารเป็นหลักทั้งในภาวะปกติหรือในภาวะสงครามเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมหากอยู่ในภาวะที่ต้องใช้ สำหรับการจัดกำลังพลทางทหารในภาวะปกติจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นกำลังพลจากทหารประจำการ (ทหารอาชีพ) และส่วนที่เป็นกำลังพลที่มาจากประชาชนทั่ว ๆ ไปที่เรียกว่า ทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) จากการคัดเลือกเข้ามารับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติพร้อมทั้งบุคลิกให้มีประสบการณ์ในลักษณะดังเช่นทหาร เพื่อให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะทหารกองประจำการไว้ล่วงหน้าหากมีภัยสงครามเกิดหรือมีความจำเป็นที่จะต้องใช้กำลังพลทางทหาร

การจะได้มาซึ่งทหารกองประจำการนั้นได้ใช้วิธีการเกณฑ์ทหารจากชายไทย โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติให้บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ในมาตรา 50 (5) และพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 กำหนดรูปแบบและกระบวนวิธีการเกณฑ์ทหารไว้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของชายไทยเมื่อมีอายุย่าง 18 ปีบริบูรณ์ ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน และเข้ารับการตรวจคัดเลือกรับราชการทหารด้วยวิธีการมาตรฐานคัดเลือกเมื่ออายุย่าง 21 ปีบริบูรณ์ โดยหลักการเช่นนี้การวิจัยเห็นว่ายังคงเป็นหลักการที่มีความจำเป็นสำหรับประเทศไทยในการมีทหารกองประจำการ แต่ที่เป็นปัญหาที่ได้จากการวิจัยใน 2 ประเด็นสำคัญ ก็คือ

1) กฎหมายที่ใช้บังคับกับการเกณฑ์ทหาร คือ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นใช้บังคับในปี พ.ศ. 2497 และยังคงบังคับใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีความไม่เหมาะสมต่อบริบทของการพัฒนาประเทศอันนำไปสู่ผลกระทบที่ตามมาคือ ผู้รับการเกณฑ์ทหารไม่ได้รับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชน

2) กระบวนวิธีการเกณฑ์ทหารก่อให้เกิดปัญหาตามขั้นตอนการลงบัญชีทหารกองเกิน การตรวจคัดเลือก การฝึกอบรมและการปฏิบัติหน้าที่ การแสวงหาประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้

อำนาจหน้าที่โดยทุจริต และสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการในปัจจุบันนั้นไม่ชอบ เลือกปฏิบัติ หรือมีการกระทำที่เห็นได้ชัดถึงความไม่เสมอภาค หรือเป็นที่มาของช่องทางการใช้อำนาจหน้าที่ โดยไม่ชอบและมีการแสวงหาประโยชน์ตามมา ส่งผลกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน อันแสดงถึงสภาพปัญหาความไม่เสมอภาคของกฎหมายที่มีต่อ ชายไทย และจากความบกพร่องของกฎหมายที่บัญญัติไว้ไม่มีความเหมาะสมกับปัจจุบัน

ปัญหาที่มีอยู่ทั้ง 2 ประเด็นนี้หากปล่อยให้คงมีอยู่โดยไม่มีการดำเนินการใด ๆ ย่อมทำให้เกิดการปฏิเสฐที่จะเข้ารับการเกณฑ์ทหารจึงมีการหลีกเลี่ยงด้วยวิธีการต่าง ๆ เท่าที่กฎหมายจะ เปิดช่องทางให้ นอกจากนี้จากกระบวนการดำเนินการกับทหารเกณฑ์ในระหว่างการฝึกนั้นจะใช้ วิธีการที่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และขัดกับหลักสิทธิมนุษยชน รวมทั้งไม่สอดคล้องกับ การพัฒนาประเทศและบริบทของสังคมและเศรษฐกิจไทยในยุคปัจจุบันและอนาคต และไม่มี ความสอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิที่มีอยู่ในกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และไม่เป็นสากลที่ หลายประเทศมีการเกณฑ์ทหาร โดยมีกระบวนการดำเนินการและรูปแบบที่ดี ปัญหาเหล่านี้ ทำให้การวิจัยมีแนวคิดในการพัฒนากฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์ทหาร โดยการปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เพื่อเป็นกฎหมายที่มีความเหมาะสมกับบริบทของการ พัฒนาประเทศและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร

การวิจัยได้ใช้วิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสารที่เป็นหลักการ และ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักการความมั่นคงของชาติ หลักการเกณฑ์แรงงานทหาร หลักการจัดกำลังพล สำรอง หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักสิทธิมนุษยชน หลักการห้ามเลือกปฏิบัติ หลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล หลักการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ หลักการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ทฤษฎีการลงโทษ หลักการแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ของกระทรวงกลาโหม กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และเครือรัฐออสเตรเลียที่มี รูปแบบการสมัครใจเป็นทหาร เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนากระบวนการเกณฑ์ทหารของไทย กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก ตามประเด็นสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้โดยมีประชากร สัมภาษณ์ คือ ข้าราชการทหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเกณฑ์ทหาร ทหารกองประจำการ อดีตทหารกองประจำการ ผู้ผ่านการคัดเลือกทหารกองประจำการ นักวิชาการ และประชาชน การมี ส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) เป็นวิธีวิทยาการวิจัยใหม่ที่ กำหนดให้ประชากรผู้มีส่วนได้เสียจำนวน 16 คน มาร่วมออกแบบกฎหมายว่ารูปแบบการเกณฑ์ทหาร และเมื่อได้ร่างกฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารแล้ว ได้นำคำตอบจากการวิจัยทั้งหมดสู่การ รับฟังความคิดเห็น (Hearing) จากประชากรที่เกี่ยวข้องเพื่อวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไป

ปรับปรุงกฎหมายที่จัดทำขึ้นมานั้นเป็นพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ผลการวิจัยได้คำตอบที่เป็นข้อสรุป ดังนี้

1. สรุป

จากปัญหาดังกล่าวที่มีอยู่ 2 ประเด็นสำคัญนั้น การวิจัยได้คำตอบที่เป็นข้อสรุป โดยมีรายละเอียด คือ

1) กฎหมายที่ใช้บังคับกับการเกณฑ์ทหาร คือ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นใช้บังคับในปี พ.ศ. 2497 และยังคงบังคับใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลานานถึง 67 ปี (พ.ศ. 2564) ทั้ง ๆ ที่บริบทของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต การสู้รบเพื่อการยึดครองดินแดนนั้นแทบจะไม่เกิดขึ้นมาอีก ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้จึงไม่น่าจะเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศและการคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ ของปวงชนชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาจากระบบการคัดเลือกชายไทยให้เป็นทหารกองประจำการ การปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างการเป็นทหารกองประจำการ และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้รับนั้นไม่เหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบัน ในขณะที่ความจำเป็นที่ยังคงจะต้องมีการเกณฑ์ทหารเพื่อเตรียมความพร้อมด้านกำลังพลให้แก่ประเทศ จึงเป็นปัญหาที่นำไปสู่การวิจัยเพื่อหาคำตอบสำหรับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศและการคุ้มครองสิทธิให้แก่ชายไทยที่อยู่ในวัยต้องถูกเกณฑ์ทหารที่จะไม่ได้รับผลกระทบจากการเป็นทหารกองประจำการ ในช่วงระยะเวลา 2 ปีที่ต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นทหารกองประจำการ หรือที่เรียกว่าทหารเกณฑ์ที่ต้องสูญเสียโอกาสต่าง ๆ เช่น การศึกษา การงาน ครอบครัว และความปลอดภัยในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งหากจะได้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายแล้วจะทำให้กฎหมายฉบับนี้สามารถจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกเกณฑ์ที่จะได้รับในระหว่างการเป็นทหารกองประจำการ

2) กระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามขั้นตอนการขึ้นลงบัญชีทหารกองเกิน การตรวจคัดเลือก การฝึกอบรมและการปฏิบัติหน้าที่ การแสวงหาประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต และสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการในปัจจุบันนั้น การวิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ในประเด็นสาระสำคัญของบทบัญญัติกฎหมาย ดังนี้

(1) คุณสมบัติของผู้ถูกเกณฑ์

คุณสมบัติของผู้ถูกเกณฑ์ทหารด้านเพศสภาพ กฎหมายกำหนดให้ชายไทยมีหน้าที่ต้องเกณฑ์ทหาร แต่เนื่องจากเพศสภาพของการเป็นชายในอดีตแตกต่างจากปัจจุบันที่มีกลุ่มชายที่มีความหลากหลายทางเพศโดยสรีระเป็นชายเหมือนชายทั่วไปแต่จิตใจกลับนิยมเพศชายเหมือนกัน

และมีชายหลายรายที่ได้แปลงเพศเป็นหญิงแต่ตามกฎหมายก็ยังถือว่าเป็นชายอยู่จึงต้องมีหน้าที่เป็นทหารกองประจำการ

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ว่า การกำหนดคุณสมบัติของผู้ถูกเกณฑ์ให้มีสถานะทางเพศที่เหมาะสมกับปัจจุบันเห็นควรให้กำหนดคำว่า ชายไทย หมายความว่า ผู้ที่มีเพศเป็นชายโดยสรีระและมีจิตใจเป็นชายที่มีจิตปกติ

(2) วิธีการคัดเลือก

วิธีการคัดเลือกตามขั้นตอนการลงบัญชีทหารกองเกินและการคัดเลือกอาจเป็นช่องทางให้เกิดการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบในการแสวงหาประโยชน์

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ว่า การลงบัญชีทหารกองเกิน กำหนดให้ถือเอาที่อยู่ตามทะเบียนราษฎรของบุคคลเป็นภูมิลำเนาทหาร หากตรวจพบที่มีการย้ายทะเบียนราษฎรภายในระยะเวลา 6 เดือนก่อนการลงบัญชีทหารกองเกินให้กลับไปใช้สิทธิในทะเบียนราษฎรเดิม และกำหนดโทษสำหรับเจ้าหน้าที่สัสดีหากพบที่มีการทุจริตใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบให้เกิดการหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อให้มีการย้ายภูมิลำเนา หรือเรียก รับ หรือยอมที่จะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือในกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารเข้ากองประจำการ จะต้องรับโทษตามหมวดความรับผิดชอบ และปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในประเด็นการคัดเลือกทหารกองประจำการในเรื่องการตรวจสอบสุขภาพ กำหนดให้การตรวจร่างกายเพื่อขอใบรับรองแพทย์ ต้องมาจากโรงพยาบาลภาครัฐ การเตรียมฉลากเพื่อให้จับฉลากเข้าเป็นทหาร กองประจำการ โดยกำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการตรวจเลือกทหารกองประจำการ

(3) กระบวนการฝึกอบรมและการปฏิบัติหน้าที่

การฝึกอบรมมีเป้าหมายของการสร้างองค์ความรู้ให้แก่ทหารกองประจำการในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่แต่ก็มีปัญหา คือหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นไปทางด้านทหารมากกว่าจึงเป็นปัญหาต่อทหารกองประจำการเมื่อพ้นภาระหน้าที่นี้แล้วจะขาดองค์ความรู้และประสบการณ์ที่จะนำไปประกอบอาชีพ ส่วนการปฏิบัติหน้าที่ของทหารกองประจำการก็เพื่อสร้างความแข็งแกร่งและอดทนให้แก่ทหารกองประจำการ แต่ที่เป็นปัญหาก็คือการฝึกอบรมบางครั้งกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของทหารและทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายของทหารกองประจำการ

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งกำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน นักวิชาการด้านการพัฒนาและประชาชนผู้เคยเป็นทหารกองประจำการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรอบรม และมีหลักสูตรเพิ่มความรู้ด้านประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน ประเพณีทางทหารแบบสากล กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทหาร รวมทั้ง

หลักสูตรที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต และอาชีพของทหารกองประจำการที่สามารถนำไปใช้ได้จริง เมื่อปลดประจำการแล้ว โดยหลักสูตรมีทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติการ และกำหนดหลักเกณฑ์ การฝึกที่ชัดเจนรวมทั้งการให้ข้อมูลด้านการลงทะเบียนสิทธิของผู้เข้ารับการศึกษาฝึกกับความรับผิดชอบฝึกด้วย วิธีการที่รุนแรงโดยไม่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ได้รับการคุ้มครองตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งตรวจสอบได้จากองค์กรภายนอกที่จัดตั้งโดยปลัดกระทรวงกลาโหม

นอกจากนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของทหารกองประจำการนั้นพบว่าเป็นงานที่ไม่เป็น ลักษณะทางการทหาร

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ว่า ขอบเขตหน้าที่ของทหารกองประจำการ ควรกำหนดให้ทหารกองประจำการมีหน้าที่เฉพาะงานที่มีลักษณะในทางการทหารอย่างแท้จริง และกำหนดห้ามมิให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นใดให้ทหารกองประจำการทำงานในลักษณะที่ เป็นการรับใช้ส่วนตัว หรือกระทำการอื่นใดอันเป็นการละเมิดต่อร่างกายหรือจิตใจ หรือศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นข้าราชการ ให้ถือว่ากระทำความผิดวินัยร้ายแรง

(4) ความรับผิดชอบ

กระบวนการที่เป็นขั้นตอนของการได้มาของทหารกองประจำการนั้น อาจเกิด ปัญหาที่เป็นผลกระทบต่อผู้รับการศึกษาฝึกเป็นทหารกองประจำการจากผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนไม่ว่า จะเกิดจากการกระทำโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม แต่ก็ป็นสาเหตุที่สร้างความเสียหายให้แก่ ผู้เป็นทหารกองประจำการ หรือเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อาจมีการใช้ อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบแสวงหาผลประโยชน์ จึงถือว่าเป็นการกระทำที่จะต้องมีความรับผิดชอบเกิดขึ้น ดังนั้นการวิจัยได้แยกความรับผิดชอบออกเป็น ผู้ที่ต้องรับผิดชอบ และเหตุที่ต้องรับผิดชอบ ดังนี้

- สัสดีและคณะกรรมการตรวจคัดเลือก

สัสดี เป็นเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ในกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหาร โดยมีคณะกรรมการ ตรวจคัดเลือกการเกณฑ์ทหาร ซึ่งมีขั้นตอนการคัดเลือกเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะมีผลต่อการคัดเลือก ให้เป็นทหารกองประจำการ และพบว่าเป็นขั้นตอนที่สามารถจะใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบแสวงหา ผลประโยชน์ได้ เช่น การใช้วิธีการระบุความผิดปกติของร่างกายที่เป็นเท็จในใบตรวจร่างกายของผู้เข้า ตรวจคัดเลือกซึ่งเป็นความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 157 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องถูกดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 สำหรับคณะกรรมการตรวจคัดเลือกเพื่อทำการตรวจคัดเลือก ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้นถือว่ามีความรับผิดชอบในฐานะปล่อยปละละเลย

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และทั้ง 2 กรณียังต้องรับโทษทางวินัยด้วย ในประเด็นนี้ การวินิจฉัยกำหนดให้เป็นประเด็นในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ว่า ในขั้นตอนการคัดเลือกนี้หากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบยอมต้องรับผิดชอบทั้งโทษทางอาญา และโทษทางวินัยไว้โดยเฉพาะ โดยกำหนดให้บุคคลใดกระทำการทุจริตในกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารเข้ากองประจำการ หรือเรียกรับ รับ หรือยอมที่จะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือในกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารเข้ากองประจำการให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ได้โดยอนุโลม

- ครูฝึก

ครูฝึก เป็นเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมทหารกองประจำการในภาคปฏิบัติการ โดยมี ขั้นตอนการฝึกภาคปฏิบัติ เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะฝึกให้ทหารกองประจำการใหม่มีความรู้และความอดทนที่จะสร้างความเข้มแข็ง ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ในขั้นตอนนี้มักจะพบว่าทหารกองประจำการใหม่ได้รับการฝึกหนักตลอด 10 สัปดาห์ เพื่อที่จะสร้างให้ทหารมีกำลังที่แข็งแกร่ง อดทน และเน้นการฝึกภาคปฏิบัติกลางแจ้งที่เข้มงวดโดยไม่สนใจหรือคำนึงถึงพื้นฐานสภาพร่างกาย และสุขภาพของทหารกองประจำการใหม่ จึงใช้วิธีการที่เหมือนกันกับทุกคน ทำให้บางคนไม่สามารถทนรับสภาพได้จึงถูกลงโทษ หรือที่เรียกว่า “ซ่อม” ในลักษณะและวิธีการที่รุนแรงเพื่อแสดงถึงความเด็ดขาดของครูฝึกและเพื่อให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ทหารคนอื่น ซึ่งหากเป็นการกระทำที่เจตนาให้เกิดความรุนแรงโดยไม่คำนึงถึงความแข็งแรงที่สามารถทนรับได้หรือไม่ จนทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือกระทบต่อร่างกาย และสุขภาพจนบางครั้งถึงแก่ชีวิต ย่อมมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 290 ประกอบ มาตรา 59 เพราะถือว่าเป็นการกระทำที่มีเจตนาเล็งเห็นผล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีถึงห้าปี ถ้าความผิดนั้นมีลักษณะประการหนึ่งประการใด ดังที่ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 289 ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี นอกจากนี้ ยังจะต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด มาตรา 420 และถือว่าเป็นความผิดวินัยด้วย ประเด็นนี้ไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายจึงเป็นประเด็นในการแก้ไขเพิ่มเติม

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ว่าในขั้นตอนการฝึกอบรมภาคปฏิบัติการนี้หากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบต้องรับผิดชอบทั้งโทษทางอาญา และโทษทางวินัย โดยกำหนดให้ บุคคลใดลงโทษต่อทหารกองประจำการในระหว่างอยู่ในกองประจำการ ด้วยวิธีการทุบ โหดร้าย หรือทรมาน ส่งผลให้ทหารกองประจำการได้รับบาดเจ็บ พิการ ทุพพลภาพ หรือบาดเจ็บสาหัสจนเสียชีวิตให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ได้โดยอนุโลม

- ผู้เข้ารับราชการทหารกองประจำการ

ชายไทยที่มีหน้าที่ตามกฎหมายต้องเข้ารับการตรวจคัดเลือกรับราชการทหารกองประจำการ แต่ก็มีบางกรณีที่ไม่ต้องการจะทำหน้าที่นี้จึงได้ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการรับเลือกภายใต้ความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ เช่น การหลีกเลี่ยงไม่ไปลงบัญชีทหารกองประจำการ ไม่ไปรับหมายเรียก หรือกรณีที่ได้ลงทะเบียนทหารกองเกินและรับหมายเรียกแล้วแต่ไม่เข้าไปรับการตรวจคัดเลือกทหารกองประจำการ หรือพยายามนำพยานหลักฐานเท็จที่แสดงความเจ็บป่วยทางกาย ทางจิต หรือ อาจใช้วิธีการยอมจ่ายค่าตอบแทนให้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้รอดพ้นจากการถูกเกณฑ์ทหาร การกระทำเช่นนี้ย่อมเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ซึ่งมีวิธีการหลีกเลี่ยงและอัตราโทษที่ได้รับตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามแต่กรณี ดังนี้

1. วิธีการที่ทำให้ไม่ได้รับการคัดเลือกทหารกองประจำการ

กรณีที่ 1 ชายไทยไม่มาลงทะเบียนทหารกองเกิน หรือมาลงทะเบียนคราวหลัง หรือเมื่อมีเหตุจำเป็นนายอำเภอสามารถเรียกบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้แล้ว ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองใหม่ หรือบุคคลใดที่กำหนดฐานะไว้หลีกเลี่ยงไม่ยอมลงบัญชีทหารกองเกิน หรือชายไทยได้ลงทะเบียนทหารกองเกินไว้แล้วแต่มิได้มารับหมายเรียกเกณฑ์

กรณีที่ 2 ถ้าก่อนที่เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด บุคคลนั้นได้มาขอลงบัญชีทหารกองเกินหรือขอลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ หรือมาขอรับหมายเรียกที่อำเภอด้วยตนเอง หรือให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแทนตน

กรณีที่ 3 ชายไทยได้ลงบัญชีทหารกองเกินและรับหมายเรียกเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายแล้ว แต่หลีกเลี่ยงไม่เข้ารับการตรวจคัดเลือกทหารกองประจำการ หรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจคัดเลือก หรือกลับก่อนที่การคัดเลือกยังไม่แล้ว หรือใช้วิธีการหลีกเลี่ยงด้วยประการใด ๆ ก็ตามไม่ว่าจะเป็นการให้ผู้อื่นเข้ารับราชการแทน หรืออาจเป็นการเรียกรับ หรือยอมที่จะรับผลประโยชน์ตอบแทน

2. อัตราโทษที่ได้รับตามที่กฎหมายกำหนดไว้

กรณีที่ 1 คือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีที่ 2 คือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีที่ 3 คือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ว่าจากวิธีการที่ทำให้ไม่ได้รับการคัดเลือกทหารกองประจำการทั้ง 3 กรณี เป็นกระบวนการวิธีที่นำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือการไม่ต้องการที่จะเข้ารับ

ราชการเป็นทหารกองประจำการ โดยการใช้วิธีหลีกเลี่ยงใน 3 กรณีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน จึงน่าที่จะมีความผิดและรับโทษเท่ากัน แต่กฎหมายกลับกำหนดโทษที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ หากพิจารณาอัตราโทษที่มีโทษอาญานั้น โดยหลักการของการกำหนดโทษอาญาก็เพื่อที่จะให้ผู้กระทำความผิดได้หลายจำเพื่อจะได้ไม่กระทำความผิดซ้ำอีกและเป็นเยี่ยงอย่างสำหรับผู้อื่นที่จะไม่ทำผิด เช่นเดียวกัน ส่วนโทษทางแพ่งเป็นการใช้หลักการทางเศรษฐศาสตร์ในเชิงการลงโทษที่ต้องคำนึงถึงค่าของเงินและภาวะเศรษฐกิจในช่วงที่กฎหมายใช้บังคับ ซึ่งกฎหมายว่าด้วยรับราชการทหารฉบับนี้ตราขึ้นมาในปี พ.ศ. 2497 เป็นช่วงที่ค่าของเงินต่ำกว่าปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2564 มาก ดังนั้นอัตราโทษปรับจึงไม่เป็นที่เกรงกลัวต่อการทำผิด ดังนั้นในประเด็นนี้การวิจัยจึงกำหนดให้เป็นประเด็นในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 โดยการเพิ่มโทษจำคุกและโทษปรับ และให้อัตราโทษของการกระทำความผิดทั้ง 3 เป็นอัตราโทษเดียวกัน คือ จำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมาย และสามารถป้องกันต่อการหลีกเลี่ยงไม่เข้ารับราชการทหารกองประจำการที่อาจเกิดขึ้นได้ อีกทั้งส่งผลให้การปรับอัตราโทษดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับปัจจุบัน

(5) สิทธิประโยชน์

สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ หมายถึง สิ่งที่รัฐจัดให้สำหรับบุคคลที่เข้ามาเป็นทหารกองประจำการเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างการเป็นทหารประจำการและเพื่อตอบแทนที่เข้ามาปฏิบัติภารกิจ กำหนดไว้ให้เป็นสิทธิประโยชน์ในช่วงเวลาดังกล่าว แต่การวิจัยกลับมีแนวคิดว่ สิทธิประโยชน์เป็นประโยชน์ตอบแทนการสูญเสียผลประโยชน์ และโอกาสในระหว่างการเป็นทหารกองประจำการ ดังนั้นการวิจัยจึงกำหนดสิทธิประโยชน์ใน 2 ระยะเวลา คือ

1. สิทธิประโยชน์ระหว่างการปฏิบัติการ

- เงินเดือนรวมกับเบี้ยเลี้ยงประจำ

ปัจจุบันทหารกองประจำการได้รับค่าตอบแทน โดยแยกเป็น เงินเดือน 1,630 บาท เงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวคนละ 5,394 บาทต่อเดือน เบี้ยเลี้ยงเดือนละประมาณ 2,880 บาท หรือวันละ 96 บาทต่อวัน ซึ่งรวมค่าตอบแทนทั้งหมดแล้วจะได้รับไม่เกินเดือนละหนึ่งหมื่นบาท เมื่อพิจารณาถึงสภาพการณ์ของเศรษฐกิจในปัจจุบันพบว่าสิทธิประโยชน์ที่ได้รับตามข้อนี้ไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากการที่จะต้องเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นทหารกองประจำการ ส่งผลให้เสียโอกาสในการทำงานตามปกติ ซึ่งเมื่อเทียบกับอัตราที่ได้กับแรงงานขั้นต่ำ ณ ปัจจุบันนี้ได้รับจำนวน 300 บาท ต่อวัน ซึ่งเท่ากับเดือนละ 15,000 บาท ในขณะที่บางคนที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี เงินเดือนที่จะได้รับมากกว่าขั้นต่ำอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าไม่ต้องมาทำหน้าที่เป็นทหารกองประจำการ ก็จะมีหน้าที่ที่จะประกอบอาชีพเพื่อนำรายได้ไปเลี้ยงครอบครัว แต่การที่เข้ามาเป็นทหารกองประจำการไม่สามารถที่จะ

ปฏิบัติอาชีพเพื่อเลี้ยงดูครอบครัวได้ ดังนั้นเงินสวัสดิการที่ได้รับประมาณ 10,000 บาท จำเป็นต้องนำเงินจำนวนนี้ส่งไปเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้กับครอบครัว ซึ่งไม่เพียงพอ

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ว่า เงินเดือนรวมกับเบี้ยเลี้ยงประจำจึง คือ การกำหนดเงินเดือนรวมกับเบี้ยเลี้ยงประจำที่มอบให้กับทหารกองประจำการ โดยมีอัตราที่ได้กับแรงงานขั้นต่ำ คือ 15,000 บาท

- ด้านการพัฒนาความรู้เพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพหลังพ้นกองประจำการ
การพัฒนาความรู้เมื่อเข้าสู่กระบวนการฝึกอบรมในสถานะของการเป็นทหารกองประจำการนั้นใช้เวลานาน 2 ปี จึงทำให้เสียโอกาสในการประกอบอาชีพหรือการศึกษา อีกทั้งมีทหารกองประจำการหลายคนที่มีการศึกษาค่ำถึงแม้จะมีสวัสดิการให้สามารถศึกษานอกระบบ (กศน.) ได้แต่ก็ให้ศึกษาเพียงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และพบว่าในการจัดการเรียนการสอนนั้นไม่สามารถได้รับการเรียนรู้ได้จริง เนื่องจากไม่มีการจัดให้มีการสอนที่เป็นระบบ กล่าวคือเป็นองค์ประกอบของการเรียนการสอนที่ได้รับการจัดให้มีการสัมพันธกันและส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมาย

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาความรู้เพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพหลังพ้นกองประจำการ คือ การกำหนดจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และได้รับสิทธิทุนการศึกษารวมถึงการพิจารณาเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย

- การส่งเสริมวิชาชีพก่อนปลดประจำการ

การส่งเสริมวิชาชีพก่อนปลดประจำการ เป็นการช่วยเหลือสนับสนุนวิชาที่ได้ศึกษาเล่าเรียนแล้วนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหลังปลดประจำการ ซึ่งในช่วงเวลาสองปีของชายไทยในวัยนี้ เป็นช่วงที่เตรียมความพร้อมสำหรับตนเองในการสร้างอนาคตในการประกอบอาชีพ แต่ต้องถูกหยุดช่วงเวลาการพัฒนาด้านนี้ออกไปสองปี เพื่อใช้เวลาสำหรับการฝึกอบรมเป็นทหารกองประจำการ และไม่พบว่ามีการฝึกอบรมอาชีพตลอดระยะเวลา 1 ปี 11 เดือน ส่วนที่เหลืออีก 1 เดือน ซึ่งเป็นเดือนสุดท้ายก่อนปลดประจำการจะมีการมาให้คำแนะนำถึงอาชีพใดที่มีความสนใจรับจ้างงานเพียงเท่านั้น โดยไม่มีการฝึกหรือสอนหลักการทางวิชาการและฝึกภาคปฏิบัติของวิชาชีพนั้น ๆ ทำให้ทหารกองประจำการไม่ได้รับประโยชน์จากการฝึกและส่งเสริมวิชาชีพก่อนปลดประจำการ

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ว่า การส่งเสริมวิชาชีพก่อนปลดประจำการ คือ การกำหนดให้มีการฝึกอบรมด้านอาชีพต่าง ๆ ในระหว่างอยู่ในกองประจำการ

- การเข้ารับราชการต่อได้จนถึงอายุไม่เกิน 25 ปี

สิทธิประโยชน์ที่ได้รับตามข้อนี้หมายความว่า ทหารกองประจำการคนใดเมื่อถึงกำหนดปลดประจำการ สามารถสมัครรับราชการในฐานะทหารกองประจำการต่อได้ถึงอายุ 25 ปี ซึ่งในปัจจุบันนี้ไม่พบว่ามีทหารกองประจำการคนใดที่อยากจะสมัครเป็นทหารกองประจำการต่อเนื่องจากเมื่อมีอายุมากขึ้นจะมีผลต่อการสมัครงาน อีกทั้งบางคนนั้นยังศึกษาไม่จบจะต้องกลับไปศึกษาต่อเพื่อนำวุฒิทางการศึกษามาสมัครงาน สิทธิประโยชน์ที่ได้รับในข้อนี้จึงยังไม่เหมาะสม

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ว่า การเข้ารับราชการต่อได้จนถึงอายุไม่เกิน 25 ปี แก้ไขให้เป็น การกำหนดให้มีโอกาสในการเลือกที่จะเข้ามารับราชการทหารประจำการได้โดยไม่จำกัดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะทหารประจำการ ซึ่งอาจจะเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการส่งเสริมและจูงใจให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นทหารกองประจำการ

2. สิทธิประโยชน์หลังการปลดกองประจำการ

สิทธิประโยชน์หลังปลดกองประจำการ หมายความว่า สวัสดิการที่ทางราชการจัดให้แก่ทหารกองประจำการเมื่อปลดประจำการ เพื่อเป็นการตอบแทนต่อการทำหน้าที่ของทหารกองประจำการ แต่เมื่อพิจารณาถึงสิทธิประโยชน์ที่ได้รับตามข้อนี้ไม่พบว่ามีสิทธิประโยชน์ใด ๆ เป็นการตอบแทนให้แก่ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ ทั้งที่การเป็นทหารกองประจำการนั้นต้องถือว่าเป็นการเสียสละที่ยิ่งใหญ่ ด้วยเหตุที่จะต้องเสียสละประโยชน์ของตนและครอบครัวหรืองานประจำที่เคยทำก่อนเข้ากองประจำการจะต้องยุติลงและเมื่อปลดออกจากกองประจำการแล้วไม่สามารถจะกลับเข้าทำงานที่เดิมได้ จึงเป็นประเด็นในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อเป็นการให้สิทธิประโยชน์ตอบแทนหลังปลดประจำการ ทางกระทรวงกลาโหมจึงสมควรที่จะกำหนดสิทธิประโยชน์ไว้ดังนี้

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ว่า สิทธิประโยชน์หลังการปลดกองประจำการ เพื่อเป็นการให้สิทธิประโยชน์ตอบแทนหลังปลดประจำการ ทางกระทรวงกลาโหมจึงเห็นควรกำหนดสิทธิประโยชน์ไว้ดังนี้

- การกำหนดคุณสมบัติพิเศษในการพิจารณาเข้ารับราชการทหารประจำการ สำหรับผู้ที่ต้องการรับราชการทหารประจำการ

- การกำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการภายใต้ระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในกองทัพบก พ.ศ. 2554 สำหรับผู้ที่ต้องการมีทุนสำรองไว้ในการประกอบอาชีพหลังปลดกองประจำการ

กล่าวได้ว่า การกำหนดสิทธิประโยชน์หลังปลดประจำการนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและจูงใจให้ชายไทยสมัครใจเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

2. อภิปรายผล

จากข้อค้นพบของคำตอบที่ได้มาพบว่า การเกณฑ์ทหารเป็นการเตรียมความพร้อมด้านกำลังพลเพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศที่ยังคงมีความจำเป็นสำหรับประเทศไทยอยู่แต่ที่เป็นปัญหาก็คือ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นกฎหมายเก่าที่ไม่สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาประเทศในยุคดิจิทัล และการเรียกร้องการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชนของประชาชนซึ่งกระบวนการคัดเลือกและระบบการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติไม่สามารถตอบสนองกับการพัฒนาประเทศ ที่สำคัญคือเป็นช่องทางให้เกิดการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่โดยไม่ชอบเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากระบบการเกณฑ์ทหาร และทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงของชายไทยในกรณีที่ไม่ต้องการเข้ารับการเกณฑ์ทหารด้วยการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังไม่มีมาตรการที่จะส่งเสริมและจูงใจให้ชายไทยสมัครใจเข้ารับการเป็นทหารกองประจำการด้วยการให้สิทธิประโยชน์ตอบแทนในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เป็นทหารกองประจำการและหลังการปลดจากการเป็นทหารกองประจำการ รวมทั้งยังเป็นกฎหมายที่ไม่มีการกำหนดความรับผิดชอบอย่างชัดเจนรวมถึงการกำหนดโทษที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันของผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น สัสดี คณะกรรมการการคัดเลือก และชายไทยที่หลีกเลี่ยงการเกณฑ์ทหารด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยความร่วมมือกับสัสดี ปัญหาเหล่านี้จึงเป็นประเด็นของการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เพื่อให้เป็นกฎหมายที่ทันสมัยทันต่อยุคการเปลี่ยนแปลงและให้การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชนที่เป็นมาตรฐานสากลเช่นเดียวกับอารยประเทศ และ ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

ข้อสรุปของกฎหมายในการปรับปรุงแก้ไขที่จัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบในระดับพระราชบัญญัตินั้นมี โครงสร้างของกฎหมายที่สอดคล้องกับคำตอบที่ได้มา โดยโครงสร้างร่างพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ประกอบไปด้วย ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (มาตรา 1) วันบังคับใช้ (มาตรา 2) คำนิยาม (มาตรา 4) การลงบัญชีทหารกองเกิน (มาตรา 5) โดยเป็นแก้ไขเพิ่มเติมการลงบัญชีทหารกองเกิน และกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในการกระทำทุจริต หมวด 1 บททั่วไป (มาตรา 7-12 ทวิ) เพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 8/1 เป็นการเพิ่มเติมมาตรการในการฝึกของทหารกองประจำการ และการกำหนดหลักสูตร และหลักเกณฑ์ในการฝึกทหารกองประจำการ และเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 8/2 ขอบเขตแห่งหน้าที่ของทหารกองประจำการ และเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 8/3 สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการระหว่างปฏิบัติกร และเมื่อปลดกองประจำการ หมวด 5 การตรวจเลือกรับสมัครคนเข้ากองประจำการ (28-37) เป็นการแก้ไขปรับปรุงมาตรา 28 ทวิ การกำหนดคณะกรรมการตรวจคัดเลือกการเกณฑ์ทหาร และการกำหนดวิธีคัดเลือกในขั้นตอนของการการตรวจสุขภาพ หมวด 7 บทกำหนดโทษ (42-49/1) เป็นการกำหนดความรับผิด โดยแยกออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ความรับผิด

ของผู้เข้ารับราชการทหารกองประจำการ และส่วนที่ 2 ความรับผิดชอบคดี คณะกรรมการตรวจคัดเลือก การเกณฑ์ทหาร และครูฝึก ส่วนที่ 1 ความรับผิดชอบของผู้เข้ารับราชการทหารกองประจำการ (มาตรา 42-49) เป็นการแก้ไขปรับปรุงมาตรา 44 การกำหนดอัตราโทษบุคคลที่ไม่มาลงบัญชีทหาร กองเกิน และการแก้ไขปรับปรุงมาตรา 45 การกำหนดอัตราโทษกับผู้หลีกเลี่ยง หรือขัดขืนไม่มาให้ คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการส่วนที่ 2 ความรับผิดชอบ คดี คณะกรรมการตรวจคัดเลือกการเกณฑ์ทหาร และครูฝึก เป็นเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา มาตรา 49/1 ในเรื่องการกระทำความผิดที่เกิดจากการกระทำการทุจริตในการคัดเลือกคนเข้ากองประจำการ และการกระทำการด้วยวิธีทารุณ โหดร้าย หรือทรามาน จนได้รับบาดเจ็บ อันตรายสาหัส หรือตาย

รูปแบบของร่างพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เป็นกฎหมายเฉพาะ ในกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลให้สามารถตัดวงจรจากการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบ อันจะเป็นกฎหมายที่เหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศและการคุ้มครอง สิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับราชการทหาร

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่ายังมีปัญหาคือจะต้องนำไปสู่การดำเนินการที่เป็นข้อเสนอแนะของ การวิจัย ดังนี้

3.1 แนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัยเสนอแนะให้นำกฎหมายต้นแบบที่มีบทบัญญัติในการปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ตามที่วิจัยจัดทำขึ้นมานั้น ไปสู่กระบวนการทางนิติบัญญัติ เพื่อตราเป็นกฎหมาย เมื่อกฎหมายผ่านการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว ให้ฝ่ายรัฐบาลจัดทำ งบประมาณเพื่อที่จะดำเนินการตามกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย

เพื่อให้กฎหมายต้นแบบที่มีบทบัญญัติในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติรับราชการ ทหาร พ.ศ. 2497 ตามที่วิจัยจัดทำขึ้น การวิจัยนี้จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการตรากฎหมายระดับรอง คือ กฎกระทรวงว่าด้วยเรื่อง คุณสมบัติของผู้ถูกเกณฑ์ การลงบัญชีทหารกองเกิน วิธีการคัดเลือก กระบวนการฝึกอบรมและปฏิบัติหน้าที่ และสิทธิประโยชน์ เพื่อให้พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ที่ปรับปรุงแก้ไขสามารถนำไปใช้บังคับได้

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีประเด็นที่สมควรนำไปศึกษาและวิจัยต่อไป คือ

- 1) เรื่องการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการ เพราะว่า ปัจจุบันไม่มีกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการ
- 2) การให้สิทธิแก่สตรีในการเข้ารับการคัดเลือกเป็นทหารกองประจำการตามหลักสิทธิมนุษยชนที่ให้ความเสมอภาคและสิทธิสตรีเท่าเทียมกับสิทธิของชาย ตามกฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์ทหารของต่างประเทศ

5. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย

ผลจากการวิจัยทำให้ได้คำตอบตามประเด็นปัญหาวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ทั้งข้อสรุปและข้อค้นพบ ดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาและวิจัยหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเกณฑ์ทหาร มีคำตอบอยู่ในบทที่ 2
- 2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาวะการณ์แห่งปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด ผลกระทบจากรูปแบบการเกณฑ์ทหารในปัจจุบัน มีคำตอบอยู่ในบทที่ 4
- 3) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทยว่าด้วยหลักการและรูปแบบการเกณฑ์ทหารมีคำตอบอยู่ในบทที่ 4
- 4) เพื่อพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย มีคำตอบอยู่ในบทที่ 5

5.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ คือ

“พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2516 เป็นกฎหมายที่อยู่ภายใต้หลักความมั่นคงของประเทศที่มีความล้าสมัย ไม่เหมาะสมสำหรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของประเทศในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารโดยมีโครงสร้างของกฎหมายประกอบด้วย คุณสมบัติของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร การลงบัญชีทหารกองเกิน ข้อยกเว้นการเกณฑ์ทหาร วิธีการคัดเลือก กระบวนการฝึกอบรมและการปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบ ประโยชน์ องค์กรดำเนินการเกณฑ์ทหารจะส่งผลกระทบต่อเตรียมความพร้อมด้านกำลังพลเพื่อความมั่นคงของประเทศ”

คำตอบจากการวิจัยมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้